

1945-2025: 80 jaar BNMO

Minister van Defensie
Ruben Brekelmans:
**'Eer om eerste MOD-
draaginsignes uit te reiken'**

Commandant MRC
Monika Kop:
**'Wij delen affiniteit met
dezelfde doelgroep'**

Verslag Veteranendag 2025

'Ik besloot gelukkig te zijn, omdat het goed voor je gezondheid is'

Deze uitspraak is van Voltaire, pseudoniem van François-Marie Arouet (1694-1778), Franse schrijver, essayist, filosoof en vrijdenker.

Genieten omdat dit wellicht ook past bij de BNMO, al bijna 80 jaar lang. Zoets als, de tijd is lang genoeg voor wie hem weet te gebruiken, die werkt en denkt en daarbij grensverleggend is en blijft!

Geen fantasie als je kijkt naar het verleden-heden-toekomst van de BNMO, uw vereniging. Met kracht van binnenuit, vrijwilligers die er juist zijn voor u, uw gezinnen en kinderen. De leukste momenten die je kunt meemaken zijn veelal de programma's in Doorn, de thematische bijeenkomsten ook voor de gezinnen, de landelijke en decentrale activiteiten en dan juist 'het genieten' en er 'toe doen' te mogen zien bij u, tevredenheid! Tevredenheid met de mogelijkheden die nog worden geboden.

Daarvoor blijven wij in gesprek met onze stakeholders met behoud van identiteit en daar waar mogelijk met regie in uw belang. Goede toekomstbestendige afspraken liggen in het verschiet.

Daarom genieten, ook van de toename van de belangstelling voor de BNMO en u als onze leden. Genieten ook van de zeer bijzondere nominatie voor de 'Witte Anjer', genieten van de andere bereikte resultaten die juist u goed doen, erkenning en waarding. Genieten ook van Veteranendag op het Malieveld en hoe eervol het is dat onze Koning met de BNMO en enkele leden het gesprek aanging over juist die betekenisvolle BNMO.

Genieten ook van ons komende jubileumfeest, 80 jaar BNMO, dat gevierd wordt op zaterdag 30 augustus a.s. en waarbij de eerste draaginsignes voor de MOD'er en dus juist ook BNMO-leden, symbolisch door de minister van Defensie worden uitgereikt. Ik vind het vieren, juist wanneer iets terecht gevierd kan worden, belangrijk en om bij stil te staan en met trots!

Een mooie zomer, zomervakantie en geniet met en van elkaar.

Veel leesplezier, graag tot ontmoetens en hartelijke groet.

*Ronald Odenkirchen,
Algemeen voorzitter BNMO*

Foto: Erik Kottier

In dit nummer

Oekraïense veteranen in MRC

Monika Kop is de eerste civiele en vrouwelijke commandant van het Militair Revalidatie Centrum in Doorn. Ze heeft een geschiedenis met het MRC die al 25 jaar teruggaat, toen ze er begon als arts. Nu bouwt ze verder aan de uitstekende reputatie van het revalidatiecentrum bij burgers en militairen. Onder meer door de revalidatie van Oekraïense veteranen met amputaties. "Wij vinden het heel belangrijk dat we goed blijven in het behandelen daarvan."

8

Foto: Erik Kottier

Positiviteit tegen PTSS

Wat doe je als de ziekteverschijnselen van PTSS je in een wereld storten die niet de jouwe is? "Door het delen van kennis en ervaring leer je veel van elkaar", vindt politiemann Giovanni Barbarino, zelf sinds 2017 dienstslachtoffer met PTSS. Hij gelooft in zelfherstellend vermogen en heeft veel baat gehad van de kennis van Reiki van zijn echtgenote Dorine en van zijn hobby astrofotografie.

10

Foto: Erik Kottier

Extra katern '80 jaar BNMO'

In het kader van '80 jaar BNMO' is er in het hart van de Kareoler een extra uitneembaar katern dat helemaal gewijd is aan dit bijzondere jubileum. In deze editie o.a. aandacht voor de wereldberoemde actrice Audrey Hepburn die meer dan dertig jaar ambassadrice was van de BNMO, een interview met Lid van Verdienste Henk Dale en een oproep om deel te nemen aan de Sunset March op 25 augustus en een kunstveiling tijdens de jubileumviering op 30 augustus.

En verder:

Kort en bondig	4
Nieuwsberichten	
'Ik vind het een eer om MOD-draaginsigne uit te reiken'	6
Interview met Minister van Defensie Ruben Brekelmans	
Fotoverslag Veteranendag 2025	12
In gesprek met de koning en proosten op jubileum	
Van de Bestuurstafel	14
Netwerken in Den Haag en BNMO 2.0	
Lotgenotencontact	16
Programma's rond Indië en (sportieve) activiteiten	
Wegwijzer	18
Voor wie geldt Regeling Volledige Schadevergoeding	
Van de afdelingen	19
Nieuws, nieuwe leden en overlijdensberichten	
Columns	23
Ad Fundum en Ymo Hartzema	

Colofon

Jaargang 85, 2025, nummer 4

De Kareoler is een uitgave van de BNMO, de bond voor beschadigde militairen en andere geüniformeerden. Het blad verschijnt zeven keer per jaar en wordt gratis toegezonden aan leden van de BNMO.

Beschermvrouwe

Prinses Beatrix

Hoofdbestuur BNMO

Algemeen voorzitter: Ronald Odenkirchen

Algemeen secretaris: Ruud van Brummelen

Algemeen penningmeester: Renee Wagemans a.i.

Projectgroep Activiteiten: Joyce van Assen, Wilma Gerrits, Jeannine Jansen (BNMO-TVO) en Steef van Montfoort

Adviseur hoofdbestuur: Pieter Glas

Raad van Advies

Henk Timmer, Frank Marcus, Bert Bruins en Stan Klijnhout.

Adres

BNMO, Postbus 125, 3940 AC Doorn

tel: 0343-474110

e-mail secretariaat: secretariaat@tvo.bnmo.nl

www.bnmo.nl

Het IBAN-nummer van de BNMO is: NL22 ABNA 0420127631

Redactie

Ruud van Brummelen, Norbert Dekker, Fred Lardenoye, Ronald Odenkirchen en Jantine van Rosmalen

Aan dit nummer werkten mee

Joyce van Assen, Ad Fundum, Adrie van Donselaar, Ymo Hartzema, Jeannine Jansen, Willem Knook, Erik Kottier, Nationaal Archief, NLVD, Mediadesk Defensie, Sanne Roes en Jori Schimmel.

Omslagfoto

Koning Willem-Alexander spreekt op Veteranendag met BNMO-leden en algemeen voorzitter Ronald Odenkirchen. Foto: Ruud van Brummelen. Inzet: Koningin Juliana en prins Bernhard met algemeen voorzitter Willem 'Bib' van Lanschot bij de jubileumviering van het 30-jarig bestaan in 1975. Foto: Nationaal Archief

Redactieadres

Redactie Kareoler, Borneostraat 12, 6524 LB Nijmegen

tel: 06-53510166

e-mail: redactie@kareoler.nl

Ontwerp en vormgeving

Anima communicatie & vormgeving, Groesbeek

Lithografie/druk

Senefelder Misset Doetinchem

© LJP Nijmegen/BNMO

Niets uit deze uitgave mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

Veteranenloket

nederlands
veteranen
instituut

Tel. 088 33 40 000

POLITIE

Tel. 088 161 1240

BRANDWEER

Tel. 0800 1288

fonds

De totstandkoming van de Kareoler wordt mede mogelijk gemaakt door Vfonds met middelen uit de Nationale Postcode Loterij en de Vriendenloterij. Uw deelname hieraan wordt daarom van harte aanbevolen.

Veteranennota in Tweede Kamer

Tijdens het debat over de Veteranennota op 16 juni hebben enkele Tweede Kamerleden opnieuw erop aangedrongen dat er wat moet gebeuren tegen het belasten van de Bijzondere Invaliditeitsverhoging (BIV) voor militaire oorlogs- en dienstslachtoffers. Minister van Defensie Ruben Brekelmans heeft toegezegd dat hij in oktober dit jaar opnieuw met een brief naar de Tweede kamer komt. Dat is wel afhankelijk van de juridische procedures van enkele veteranen die de belastingheffing aanvechten, onder meer omdat de korting niet wordt toegepast bij andere geüniformeerde beroepsgroepen. De BNMO heeft in zijn zogeheten *position paper* voor dit debat erop aangedrongen dat er iets aan deze onrechtvaardigheid moet gebeuren.

De minister deed tijdens dit debat ook de toezegging dat hij nog voor het eind van het jaar een brief zal sturen over

de discussie ten aanzien van de definitie voor de Veteranenstatus. Daarin zal aangegeven worden of er een nieuw toetsingskader wordt ingevoerd om bijvoorbeeld uitzendingen naar Litouwen in verband met de Russische dreiging ook recht geven op de veteranenstatus. De Kamer krijgt desgevraagd ook dit jaar nog informatie over de aanpassing van het decoratiestelsel waar al enige tijd aan gewerkt wordt. Tenslotte werd er nog een drietal moties ingediend. Tweede Kamerlid Derk Boswijk (CDA) roept daarin op dat het ministerie in gesprek gaat met de wapenindustrie om te bevorderen dat er ook geld terugvloeit naar veteranenprojecten zoals Veteraan in de klas en Jimme Nordkamp (PvdA/GroenLinks) vraagt aan het ministerie om financiële steun voor de stichting Veteranen TV en Radio en voor een monument in Den Haag ter nagedachtenis aan de genocide in Srebrenica. (FL)

Bijeenkomst RVS zeer gewaardeerd

Meer dan vijftig leden waren op vrijdag 30 mei bijeengekomen om in Doorn door onder meer hoofdbestuursleden en juridisch adviseur Willem Knook van de BNMO bijgepraat te worden over de Regeling Volledige Schadevergoeding (RVS). Maar het werd vooral ook een gelegenheid waarin veel ruimte was voor dienstslachtoffers, al dan niet veteraan, om ervaringen uit te wisselen. Naast de RVS ook over het aanvragen van voorzieningen, de belastingkorting op de Bijzondere Invaliditeitsverhoging (BIV) en het Militair Invaliditeitspensioen (MIP). Duidelijk werd nog eens dat er (nog steeds) een hoop misgaat en er grote behoefte is aan dit soort lotgenotencontact, gecombineerd met deskundige informatievoorziening. Juridisch adviseur Willem Knook kreeg dan ook talloze vragen over de wet- en regelgeving met betrekking tot dienstslachtoffers. Hij zegde ook toe op een aantal zaken terug te komen in de Kareoler (zie pagina 18). Algemeen secretaris Ruud van Brummelen en Algemeen voorzitter Ronald Odenkirchen noteerden de klachten die meegenomen worden in de gesprekken met uitvoeringsinstanties en 'de politiek' en toonden zich tevreden over de hoge opkomst, ondanks een aantal 'last minute' afzeggingen. Uit de reacties van de wel aanwezige leden werd duidelijk dat dit soort bijeenkomsten hoog gewaardeerd worden en voor herhaling vatbaar zijn. (FL)

Hoge opkomst bij de door de BNMO georganiseerde bijeenkomst in Doorn over schadevergoedingsregelingen. Foto: Erik Kottier

Witte Anjer Prijs naar Draagploeg Luchtmobiel

Op een feestelijke bijeenkomst in Hotel Des Indes is op 10 juni uit de elf genomineerden, onder wie de BNMO, aan de Draagploeg Veteranen Luchtmobiele Brigade de Witte Anjer Prijs 2025 toegekend. De ploeg ontvangt de onderscheiding voor de bijzondere en respectvolle wijze waarop zij overleden veteranen begeleiden naar hun laatste rustplaats. In het juryrapport staat onder meer: 'De Draagploeg bestaat uit een hechte groep van zowel veteranen als actief dienende militairen. Op vrijwillige basis begeleiden zij (oud-)militairen van de Luchtmobiele Brigade tijdens hun uitvaart. Hun inzet is niet alleen een laatste eerbetoon aan de overledene, maar biedt ook troost en erkenning aan de nabestaanden en onderstreept de blijvende kameraadschap binnen de eenheid.' (FL)

Sergeant-majoor Patrick de Groot en Henk Tukker van de Draagploeg Veteranen Luchtmobiele Brigade namen de Witte Anjer Prijs in ontvangst. Foto: Bart Maat

Onderzoek naar impact uitzending op kinderen

De Kinderombudsman, de Veteranenombudsman en de Nationale ombudsman zijn een onderzoek gestart naar de impact die een uitzending van een ouder heeft op het leven van kinderen. Aanleiding voor het onderzoek is het rapport 'Erken mijn zorgen', waarin de Veteranenombudsman onderzoek deed naar de ondersteuning van relaties van veteranen. Daaruit bleek onder meer dat zowel kinderen als partners van veteranen hebben ervaren dat er te weinig aandacht is voor de behoeften van minderjarige kinderen van veteranen en militairen. De ombudsman wijst ook op de toenemende spanningen in de wereld waardoor Defensie bezig is met het werven van veel nieuwe medewerkers. Het ligt dus in de lijn der verwachting dat er ook een toename zal zijn van kinderen waarvan een ouder op uitzending gaat. Het is dus juist nu van belang om aandacht te besteden aan de bijzondere situatie van deze kinderen. Het onderzoek richt zich op kinderen van 8-18 jaar waarvan één ouder (of beide ouders) militair of veteraan is en bij een van de vier krijgsmachtdelen op uitzending gaat of is geweest. Ook de BNMO zal als een van de betrokken organisaties aan het onderzoek deelnemen. (FL)

Meld je aan als vrijwilliger op 30 augustus!

Onze eerdere oproepen hebben al de nodige vrijwilligers opgeleverd, maar we kunnen met name op 30 augustus, de dag van de viering van ons 80-jarig jubileum in Doorn, nog meer handjes gebruiken. Denk aan uitvoerende taken als: helpen bij de opbouw/inrichting van het buitenterrein, inrichting van de binnenruimte, parkeerwacht, registratie bezoekers, begeleiding gasten, ondersteuning bij sport en spel en alle denkbare hand- en spandiensten.

Wil jij actief onderdeel uitmaken van de festiviteiten en zo meehelpen om de 80ste verjaardag van de BNMO onvergetelijk te maken? Meld je dan aan voor onze vrijwilligerspool! Geef daarbij de volgende gegevens op: naam en lidnummer, adres, telefoonnummer en antwoord op de volgende vragen: ben je beschikbaar op 30 augustus en ben je beschikbaar in de dagen daarvoor? (JS)

Meld je aan op evenementen@tvo.bnmo.nl

‘Eer om draaginsigne MOD uit te reiken’

Demissionair minister Ruben Brekelmans van Defensie moet veel ballen in de lucht houden. Door de toegenomen dreiging in de wereld en de afbrokkelende steun van de VS staat zijn departement onder grote druk. De Kareoler interviewde hem over uitbreiding van de krijgsmacht en het verbeteren van de zorg en erkenning voor veteranen en hun gezinnen. “De bijzondere zorgplicht is ook van toepassing op MOD’ers en hun relaties.”

Door de toename van de dreigingen in de wereld is ook de discussie over de dienstplicht weer volop losgebarsten. Er ligt een ambitie om het aantal militairen fiks uit te breiden. Acht u dat haalbaar zonder opnieuw een vorm van dienstplicht in te voeren?

“Vanwege de verslechterde veiligheidssituatie moet Defensie inderdaad flink uitbreiden en dat is een uitdaging. Die groei kunnen we echter realiseren zonder activering van de dienstplicht. Op dit moment is er namelijk heel veel belangstelling en enthousiasme om bij Defensie aan de slag te gaan. Het aantal aanmeldingen is vele malen hoger dan het aantal vacatures en opleidingsplekken. We zijn bezig om de instroom van personeel met allerlei maatregelen verder te verhogen. Zo schalen we het dienstjaar op, introduceren we een Nationale Weerbaarheidstraining en passen we het wervings-, selectie-, en keuringsstelsel aan. De schaalbare krijgsmacht van 100.000 medewerkers moet uiterlijk in 2030 zijn gevuld met personeel. Een groot deel van het extra personeel dat nodig is om uiteindelijk tot de 200.000 mensen te kunnen komen, bestaat uit reservisten die niet voltijds bij Defensie werkzaam zijn.”

Onlangs organiseerde de BNMO een bijeenkomst waar militaire oorlogs- en dienstslachtoffers (MOD) vertelden over wat het met hen doet dat zij zolang moeten strijden voor hun schadevergoeding. Naar aanleiding van het kritische rapport ‘Tijdig, transparant en toegewijd’ van de Veteranenombudsman en een rapportage van de Algemene Rekenkamer over de RVS heeft u enkele maatregelen aangekondigd

om de tijdsduur te verkorten en communicatie te verbeteren. Gaat dit hardnekkig probleem nu opgelost worden?

“Uiteraard vind ik het heel vervelend dat militaire oorlogs- en dienstslachtoffers en veteranen soms lang moeten wachten op de afwikkeling van hun schadevergoeding. Dit is voor hen extra belastend. We streven ernaar om samen met de MOD’er/ veteraan en de belangenbehartiger een aanvraag binnen twee jaar af te handelen. Uit de rapporten van zowel de Veteranenombudsman en de Algemene Rekenkamer blijkt dat dit helaas bij een te groot deel van de aanvragen niet lukt. Om aanvragen sneller en eenvoudiger af te ronden nemen we verschillende maatregelen. Door uitbreiding van het aantal letselschadejuristen, kunnen zaken sneller worden afgehandeld. De afdeling letselschadeclaims is gestart met het begrijpelijker en persoonlijker maken van de communicatie richting veteranen en hun relaties. We werken aan de invoering van een ICT-systeem dat de zaken beter kan volgen en daarmee de voortgang kan bewaken. Dit zijn allemaal maatregelen die tot verbetering moeten leiden. Daarnaast verbetert Defensie het stelsel van uitkeringen en voorzieningen voor veteranen en MOD’ers en wordt ook het team dat zich hier mee bezighoudt uitgebreid. Ik heb toegezegd de Veteranenombudsman op de hoogte te houden van de voortgang op deze maatregelen.”

In het rapport ‘Erken mijn zorgen’ over de zorg en erkenning voor het Thuisfront pleit de Ombudsman ervoor dat het Nederlands Veteraneninstituut (NLVi) en de BNMO ook de middelen moeten krijgen om programma’s en steun aan te kun-

nen bieden aan gezinsleden van MOD'ers en veteranen. 'De behoefte daaraan bestaat. De overheid moet daarin zijn verantwoordelijkheid nemen', aldus de Veteranenombudsman in de vorige Kareoler. Kunt u daarmee instemmen?

"Het rapport 'Erken mijn zorgen' is waardevol en helpt om de ondersteuning en zorg voor relaties van veteranen te verbeteren, alsmede de bekendheid en vindbaarheid ervan te vergroten. Het is goed om te zien dat enkele aanbevelingen uit het rapport direct zijn overgenomen door het NLVi, zoals het verbeteren van hun website om informatie voor relaties beter zichtbaar te maken. Andere maatregelen worden op dit moment door het NLVi nader uitgewerkt. Onderdeel hiervan is het beschrijven van de activiteiten die door het NLVi aan relaties van veteranen aangeboden kunnen worden. Deze zijn gericht op ondersteuning en herstel. In de Veteranenwet wordt duidelijk aangegeven dat ook relaties van MOD'ers en veteranen onderdeel zijn van het zorgsysteem. Omdat de bijzondere zorgplicht ook van toepassing is op MOD'ers en hun relaties, zullen deze activiteiten ook voor hun relaties beschikbaar zijn."

Tijdens het debat over de Veteranennota gaf u, naar aanleiding van een motie over het uitbreiden van de terugkeerreizen voor Dutchbat III-veteranen, aan dat het op individuele basis voor een veteraan mogelijk is om bijvoorbeeld in het kader van een (trauma)behandeling een beroep te doen op het ministerie om een terugkeerreis te faciliteren. Kunt u dat toelichten?

"Het organiseren van de terugkeerreizen is een aanbeveling voortkomend uit het onderzoek naar de zorgbehoeften voor Dutchbat III-veteranen uit 2020. Wat Dutchbat III heeft meegemaakt is onvergelijkbaar met andere missies. De terugkeerreizen van Dutchbat III zijn dan ook onderdeel van het totaal aan zorg, erkenning en waardering die voor deze specifieke groep noodzakelijk was. Een algemene uitbreiding van terugkeerreizen naar andere missies is niet ons voorname, omdat er geen vergelijkbare missies zijn als Dutchbat 3 met eenzelfde noodzaak tot terugkeerreizen. Ook is het in

Minister van Defensie Ruben Brekelmans op Veteranendag in gesprek met leden van de BNMO. V.l.n.r. Afghanistanveteraan Manuel Verstegen, Ritchell Konter, Sinaïveteraan Robert Konter en Selma Stegemans.

veel voormalige missiegebieden praktisch onmogelijk (bijv. Afghanistan en Irak). Wel kan ik me voorstellen dat ook in de toekomst een terugkeerreis voor individuele veteranen met psychische problemen als gevolg van zijn of haar uitzending mogelijk is. Het gaat dan om veteranen die na diverse behandeltrajecten binnen het Landelijk Zorgsysteem voor Veteranen vast blijven lopen en het leven moeilijk kunnen oppakken. In zo'n situatie kan een terugkeerreis de kans bieden om het leven en de geestelijke gesteldheid te verbeteren. In dergelijke gevallen zullen we bezien of en op welke manier we dit mogelijk kunnen maken."

Op de jubileumviering van de BNMO op 30 augustus gaat u symbolisch de eerste draaginsignes voor militaire oorlogs- en diensslachtoffers uitreiken, een lang gekoesterde wens van de leden en daarom een belangrijke mijlpaal voor de BNMO. Wat is voor u de betekenis daarvan?

"Militaire oorlogs- en diensslachtoffers hebben letsel opgelopen tijdens inzet onder oorlogsomstandigheden en tijdens missies voor de internationale rechtsorde of de voorbereidingen daarop. Bij velen bestaat de wens om dit met een draaginsigne voor anderen zichtbaar te maken; dit draagt bij aan herkenning en erkenning. Onder het vorige kabinet is dan ook besloten om dit draaginsigne in te stellen. Voor mij is het een eer dat ik op 30 augustus bij het 80-jarig bestaan van de BNMO de eerste draaginsignes MOD mag uitreiken. Ik kijk zeker uit naar dit belangrijke moment." ■

'MRC en BNMO delen affiniteit

Monika Kop is de eerste civiele en vrouwelijke commandant van het Militair Revalidatie Centrum in Doorn. Ze heeft een geschiedenis met het MRC die al 25 jaar teruggaat, toen ze er begon als arts. Nu bouwt ze verder aan de uitstekende reputatie van het revalidatiecentrum bij burgers en militairen. Onder meer door de revalidatie van Oekraïense veteranen met amputaties. "Wij vinden het heel belangrijk dat we goed blijven in het behandelen daarvan."

"Dat is wel bijzonder, maar er zijn wel meer relaties en baby's voortgekomen uit ontmoetingen hier," aldus Monika Kop, de vorig jaar aangetreden eerste vrouwelijke commandant van het MRC. Wij hebben haar net verteld dat Delphine Ariëns Kappers de allereerste burger is, die al in de jaren '50 in het MRC behandeld werd. Zij trouwde met oorlogsinvaliden en BNMO-lid Gerard van Opdorp, die na het revalidatieproces net als zij deelnam aan de Paralympics. Kop: "Mensen maken iets mee wat hun leven verandert en als je dan op zo'n moment tegen mensen aanloopt die dat echt begrijpen verbindt dat natuurlijk ook. Daar komen hele mooie vriendschappen en meer uit voort."

Verskil militair-burger

Voordat ze directeur van het MRC werd, was Kop al ruim vier jaar plaatsvervangend directeur. Maar haar geschiedenis met het MRC gaat nog verder terug. "Mijn allereerste baan als arts, 25 jaar geleden, was ook al in het MRC. Vanuit hier ben ik een opleiding als revalidatiearts begonnen en daarna heb ik een civiele carrière gehad. Dat ik hier weer een baan kreeg, was eigenlijk omdat de vorige militaire commandant, Léon Jans, erachter kwam wel over veel expertise over de Defensieorganisatie te beschikken, maar de kennis over revali-

datie miste. Dat is natuurlijk ook logisch."

Dat ze gevraagd werd als eerste civiele commandant van het MRC vindt ze eervol. "Overigens blijft het een militaire functie en doe ik het ook gewoon voor drie jaar. Mijn voordeel is dat ik in mijn tijd als plaatsvervanger veel tijd gestoken heb in het leren kennen van de Defensieorganisatie, want dat is een ander type organisatie dan alle andere. Militairen zijn een apart slag. Ze zijn vaak sportief en willen graag winnen, dus met revalidatie moet je ze eerder afremmen dan stimuleren. Zonder ze allemaal over één kam te scheren, zul je een burgerrevalidant eerder moeten uitdagen om er nog eentje extra te doen, terwijl je bij militairen moet benadrukken dat rust ook goed kan zijn."

Gezonde competitie

De commandant van het MRC legt uit dat de therapie om vooral veel te bewegen van de befaamde dr. Ludwig Guttman, dat op landgoed Kareol al werd gehanteerd, ook nu nog een rol speelt. "Voor sommige mensen, met name militairen, is sport heel vaak de manier om weer mee te doen. Ik weet niet of je weleens een rolstoelbasketbalwedstrijd hebt gezien, maar dat is niet voor watjes. Als je al dacht dat mensen in een rolstoel zielig zijn, zou ik

je vooral uitnodigen om naar zo'n wedstrijd te kijken, want dan is dat stereotype gelijk van tafel."

Aan de andere kant zijn er volgens Kop ook mensen die niets missen als ze geen sport vanuit een rolstoel hoeven te doen. "Nog steeds stellen we nadrukkelijk de revalidant centraal en leveren we maatwerk, want de ene revalidant is de ander niet. Er is bijvoorbeeld het initiatief *Recovery on the Battlefield* waarbij men iets met archeologie en militaire veldslagen doet. Er bestaan dus verschillende manieren waarop je die zingeving en maatschappelijke relevantie kunt terugvinden. Maar sport is en blijft daar een heel belangrijk middel in. Dat is ook de reden dat wij hier sporten voor mensen met een beperking faciliteren. We hebben nog steeds het Invictus Team dat hier traint en we hebben de boogschietvereniging en rolstoelbasketbal."

Oekraïne

De laatste jaren worden in het MRC ook zwaargewonde Oekraïense veteranen gerevalideerd. De eerste contacten daarvoor zijn al ontstaan in 2014 ten tijde van de Krimoorlog. Kop: "Destijds was revalidatie daar een heel slecht ontwikkeld specialisme. Revalidatieartsen en ergotherapeuten; dat hele specialisme bestond daar toen nog

met *dezelfde doelgroep*'

Monika Kop:
'De kracht van het MRC zijn
de mensen die hier zijn.'

niet. Vanuit het ministerie van Defensie waren we al eens benaderd om mee te denken of we daar iets mee konden doen. Uiteindelijk ben ik in 2021 met een van onze revalidatieartsen in Irpin geweest, in de buurt van Kyiv." De Nederlanders maakten een selectie van patiënten die in het hospitaal daar niet goed behandeld konden worden. "En waarvan wij dachten dat wij ze goed zouden kunnen helpen. Hoe gek dat misschien klinkt bij mensen die iets ergs is overkomen, voor ons is het een win-win situatie. Want op dit moment hebben wij geen uitzendingen in het hoge geweldspectrum. Denk aan Afghanistan met bermbommen e.d. waardoor Nederlandse militairen amputaties opliepen. Wij vinden het heel belangrijk dat we goed blijven in het behandelen daarvan."

BNMO

Hoewel ze ziet dat veel jongeren inmiddels via internet wat makkelijker de weg weten te vinden in de 'best wel complexe wereld van veteranen en dienstslachtoffers', blijft er volgens Kop een taak voor de BNMO. "Er zijn veel loketten en veel verschillende instanties, zelfs met de komst van het NLVi zijn er nog steeds zaken lastig te vinden. Voordat ik hier kwam werken, realiseerde ik me niet dat er ook dienst-

slachtoffers zijn die geen veteraan zijn. Dus de BNMO heeft zeker bestaansrecht, ook al vanwege de behoefte aan erkenning en herkenning. De BNMO is ook bezig met zich weer opnieuw uit te vinden, dus als daarbij de goede snaar wordt geraakt, kan er nog wel 80 jaar bij!" Daarbij ziet Kop ook genoeg mogelijkheden om als MRC en BNMO in de toekomst te blijven samenwerken. "We delen de affiniteit met dezelfde doelgroep, die is er altijd geweest en zal altijd blijven."

Over die affiniteit in haar eigen organisatie maakt ze zich geen zorgen, integendeel. "Het gaat hier niet om de mooie apparaten en prachtige voor-

zeningen. De kracht van het MRC is toch echt de mensen die hier zijn. Niet alleen de medewerkers en de behandelaars, maar iedereen is op elkaar ingespeeld. De mensen van het restaurant, de ondersteunende diensten, de receptionisten. Laatst hadden we een verandering van de BHV waardoor een schuifdeur met de hand bediend moet worden. Onze receptionisten bedenken dan: er zijn best veel mensen met maar één goede hand, dus deze regel is eigenlijk niet zo handig. Iedereen denkt dus mee, en het uitgangspunt is: wat is goed voor onze revalidanten? Dat zit hem in de grote dingen, maar ook in de details!" ■

Positiviteit bevordert het zelfherstellend

Wat doe je als de ziekteverschijnselen van PTSS je in een wereld storten die niet de jouwe is? Dat is een persoonlijke zoektocht. "Door het delen van kennis en ervaring leer je veel van elkaar", vindt politiemann Giovanni Barbarino, zelf sinds 2017 dienstslachtoffer met PTSS.

Ook al leiden alle wegen naar Rome, die van Giovanni Barbarino (66) leidt hem op 25-jarige leeftijd naar Nederland. Geboren en getogen op Sicilië, waar hij begin jaren '80 zijn vrouw Dorine (63) tijdens haar vakantie ontmoet, gaat er hier een nieuwe wereld voor hem open. Hij pakt zijn integratie voortvarend op en wordt direct lid van een muziekvereniging. "Muziek verbindt en is een positieve uitlaatklep voor me. Ik heb nu een keyboard en les, waardoor ik weer nieuwe mensen en muzikale mogelijkheden leer kennen."

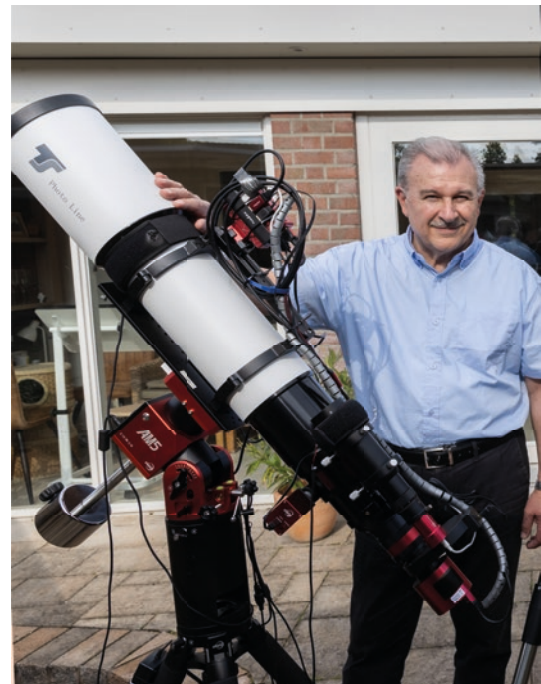
Politieorkest

In 2,5 jaar tijd weet hij zich de Nederlandse taal goed eigen te maken en de nodige schoolopleidingen af te ronden. "Ik solliciteerde bij de Nationale Politie naar aanleiding van een advertentie waarin er mensen met een andere achtergrond werden gezocht. Interesse voor de politie had ik al in Italië, toen ik als 17-jarige op de grote vaart voer." Na een half jaar opstartcursus, gevolgd door de politieopleiding, vervult hij vele interessante functies. Daarnaast is hij 30 jaar lang lid van het Politieorkest geweest. "Ik ben er trots op dat ik bij de politie heb bereikt wat

ik bereiken wilde." Helaas steekt PTSS in 2017 een spaak in Giovanni's carrièrewiel en valt hij in 2019 definitief uit. Maar Giovanni is niet de man die uitdagingen uit de weg gaat. Ook niet die van PTSS.

Zelfherstellend vermogen

Buiten de politie om passeren enkele behandelaars de revue. Opvallend genoeg handelen die meer in het belang van de politie dan dat van hem. Giovanni daarover: "Ik had sterke behoefte aan gesprekken en exposure therapie, maar behandelaars wilden direct met EMDR aan de slag. Dat gaf een conflict, want ik wilde geen proefpersoon voor EMDR zijn." Het niet klikken met die behandelaars heeft belemmering in zijn herstel tot gevolg. Uiteindelijk wordt een goede therapeut gevonden en de gevolgde exposure therapie helpt goed. "De PTSS is daarmee niet genezen, maar wel minder zwaar en beter verdraagbaar. Pas toen kon ik zaken gaan accepteren." Giovanni gelooft sterk in het zelfherstellend vermogen dat ieder mens in zich heeft. "Bewustwording van wat goed voor je is werkt helender dan vasthouden aan wat niet goed voor je

In zijn hobby fotografie vindt Giovanni positieve afleiding en de Reikibehandeling van zijn echtgenote Dorine hielp hem van zijn pijn af.

is en zo ziek blijven", is Giovanni's overtuiging.

Macro- en astrofotografie

In zijn hobby fotografie vindt Giovanni positieve afleiding. Het is macrofotografie die hem aan het denken zet en naar astrofotografie leidde. "Als je bijvoorbeeld de kop van een libelle helemaal uitvergroot, zie je fascinerende details. Ik vraag me dan af hoe zo iets kan zijn ontstaan en waarom het zo is. En als dat hier op aarde zo is, is er dan ook zo iets elders in het heelal?" Met

vermogen

kostbare apparatuur maakt Giovanni foto's van andere melkwegstelsels en sterrennevels. Hij is lid van de plaatselijke sterrenwacht en gefascineerd door de oneindigheid van het heelal en de geheimen die daarin schuilgaan. "Die oneindigheid en mogelijkheden van leven elders in het heelal zetten me aan het denken over het levensmysterie: wie zijn wij, waarom zijn we er en waarom doen we elkaar goede en slechte dingen aan? Hoe meer je weet, des te meer begrijp je. Dat geldt ook voor PTSS."

Reiki

Eigen kracht is voor Giovanni denken in mogelijkheden: "Gebrek aan kennis en ervaring beïnvloedt je *mindset*, waardoor je jezelf beperkingen oplegt. Ervaren dat je meer kunt dan je denkt, werkt louter positief." Zijn ervaring met medicatie is negatief. "Medicatie doet de intentie van zelfherstel teniet en maakt de kans groter dat je blijft hangen in het ziek zijn," vindt hij. Reiki ervaart hij nu als een tool die hem positief beïnvloedt. Giovanni: "Ik had in eerste instantie helemaal niets met Reiki. Ik wist van het bestaan, omdat mijn vrouw Dorine ermee bezig was. Ik had veel pijn door rugklachten. Fysiotherapie en pijnstillers hielden me op de been, maar boden niet veel soelaas. Dorine bood aan om mij eens te behandelen. Tot mijn verbazing verdween daardoor de pijn. Mijn nieuwsgierigheid was gewekt." Giovanni verdiept zich in Reiki en haalt er voor zichzelf de dingen uit die hem positief beïnvloeden. "Reiki is niet zaligmakend, maar ik leer mezelf er beter door kennen. Ik merk nu de signalen van mijn lichaam beter op. Dat geeft vertrouwen. Ik kan nu ook mensen in mijn sociale omgeving beter meenemen in mijn klachten."

Spiritualiteit

De natuur fascineert Giovanni. "Als je gaat filosoferen over het waarom van het leven, je zijn, ga je vanzelf meer

onderzoeken. Begrip krijg je door kennis." Als voorbeeld refereert hij aan een wetenschappelijk onderzoek waaruit blijkt dat bepaalde bomen bij aanvreten door olifanten een zuur in hun bladeren produceren, waardoor de olifanten ze verder mijden. "Die zuurproductie vindt niet alleen in de aangevreten boom plaats, maar ook bij de niet aangevreten bomen in de directe omgeving! Er vindt dus op de een of andere manier communicatie plaats tussen die bomen." Hij vraagt zich af wat onze plek is in de natuur, de wereld en het universum en hoe het allemaal met elkaar in verbinding staat. Zo stimuleert Giovanni zijn bewustwording en ervaart hij dat als een positieve invloed op zijn PTSS.

Ervaring

Via een ander BNMO-lid leren Giovanni en Dorine de BNMO kennen. Sindsdien nemen zij aan BNMO-programma's deel. "De BNMO is voor ons een veilige plek met gelijkgestemden," is hun bevinding. Zijn geloof in eigen kracht is volgens Giovanni de reden voor zijn herstel. Belangrijk daarbij is ook de bijdrage van echtgenote Dorine, die hem steeds stimuleert met positieve respons. "Positiviteit is de basis van om kunnen gaan met negatieve ervaringen. Het positieve kan altijd het negatieve overschrijven. Daarnaast heelt ook de tijd je wonden, omdat je ermee om leert gaan."

Voor Giovanni is het de kunst van loslaten en dingen doen vanuit je kunnen, in plaats van denken niet te kunnen. "Je *mindset* is allesbepalend. Geloof in jezelf. Durf hulp te zoeken en je kwetsbaar op te stellen en laat je niets negatiefs door een ander aanpraten. Het helpt echt!" ■

Koninklijke belangstelling

Veteranendag 2025 zal als een heel bijzondere editie de geschiedenis ingaan. Niet alleen vanwege de afwezigheid van het defilé, maar vooral vanwege de Koninklijke belangstelling voor het werk dat de BNMO dit jaar precies 80 jaar verricht.

Zoals elk jaar werd de Veteranendag geopend in de Koninklijke Schouwburg met enkele indrukwekkende veteranenverhalen die in aanwezigheid van de koning werden gepresenteerd. Demissionair premier Dick Schoof ging in zijn toespraak in op de voor veteranen soms moeilijke overgang van de krijgsmacht naar de burgermaatschappij. "Maar weet dat jullie werk ertoe doet; jullie maakten het verschil!" Foto: NLVD

Vanwege het 80-jarig bestaan had koning Willem-Alexander aangegeven met de BNMO in gesprek te willen gaan. Dat deed hij met Selma Stegeman, partner van Manuel, die in Afghanistan een trauma opliep, Robert Konter, die op uitzending in de Sinai slachtoffer werd van een aanslag, en algemeen voorzitter Ronald Odenkirchen. Ondanks een druk schema nam de majesteit ruim de tijd om bijgepraat te worden over het werk dat de BNMO verricht voor dienstslachtoffers, al dan niet veteraan en hun gezin. Foto: Ruud van Brummelen

Audrey Hepburn: dertig jaar BNMO-ambassadrice

- Waarom hielp wereldberoemde filmactrice de BNMO?
- Lid van Verdienste Henk Dale: 'Ontmoeting met Beatrix was een hoogtepunt'
- Doe mee met de Sunset March op 25 augustus!

Audrey Hepburn en de BNMO

Het is een van de grootste mysteries uit de 80-jarige historie: hoe slaagde men er in 1954 in om de wereldberoemde - en net met een Oscar bekroonde - filmactrice Audrey Hepburn zover te krijgen om geld in te zamelen voor de BNMO? Haar jeugdijaren in het door de Tweede Wereldoorlog zwaar getroffen Arnhem zullen er ongetwijfeld toe hebben bijgedragen. Feit is dat Audrey de BNMO tussen 1954 en 1986 niet alleen financieel ondersteunde, maar ook in heel Nederland op de kaart zette.

“Hoewel ik heel gelukkig ben om weer in Holland te zijn, waar ik alleen maar de mooiste herinneringen aan heb, zal ik u wel willen zeggen dat ik hier niet gekomen ben voor een vakantie, noch voor publiciteit. Ik ben hier gekomen om nog eens de aandacht te vestigen op één van de mooiste organisaties in uw land: de Bond van Nederlandse Militaire Oorlogsslachtoffers.” Met die woorden, uitgesproken tijdens een persconferentie op Schiphol op 1 november 1954, liet de net wereldberoemd geworden filmactrice Audrey Hepburn er geen misverstand over bestaan wat de reden was van haar terugkeer naar Nederland. Al waren haar herinneringen niet alleen maar mooi, want ze was als pubermeisje opgegroeid in Arnhem en omgeving in een tijd dat Nederland zuchtte onder de bezetting van de nazi's.

Opgegroeid in Nederland

Audrey werd op 4 mei 1929 geboren nabij Brussel als dochter van Ella van Heemstra, telg uit een adellijke Nederlandse familie, en de Brit Joseph Ruston. Door haar vader kreeg ze de Britse nationaliteit en als jong meisje groeide ze samen met haar twee halfbroers, uit een eerder huwelijk van Ella, afwisselend in België en Engeland op

V.l.n.r. prinses Irene, prinses Beatrix, koningin Juliana, Mel Ferrer, Audrey Hepburn en Bib van Lanschot in 1959 bij de première van *The Nun's Story*. Foto: Archief BNMO/Nationaal Archief

Bepalend voor haar vroege jeugd was dat haar vader al snel afscheid nam van het gezin – Audrey was pas 6 – om zich in Engeland te storten in het fascistische politieke milieu. Ook Audrey's moeder Ella had aanvankelijk een ongezonde verering voor Hitler, maar zou in de oorlog tot inkeer komen. Die oorlog maakte ze met Audrey mee in Nederland omdat Ella ervan overtuigd was dat haar neutrale vaderland

de veiligste plek zou zijn. Na de onverwachte inval in mei 1940 leerde Ella het ware gezicht van het fascisme kennen. Zo werd haar schoonbroer en favoriete oom van Audrey als 'Todeskandidat' door de nazi's, als vergelding voor een verzetsdaad, zonder pardon geëxecuteerd. Het maakte een onuitwisbare indruk op Audrey. Net als het moment waarop zij na de bevrijding voor het eerst in maanden weer fatsoenlijk te

eten kreeg dankzij een VN-organisatie die de voorloper was van UNICEF.

Audrey en BNMO

Na de oorlog verhuisden ze naar Engeland waar Audrey haar in Nederland begonnen balletlessen voortzette. Haar grote droom om een beroemde balletdanseres te worden bleek niet haalbaar, maar via theaterrevues werd ze steeds bekender en na een paar kleine filmrolletjes werd ze in 1953 gecast voor de groots opgezette theatern musical Gigi en de speelfilm Roman Holiday met Gregory Peck. Ze won daardoor in 1954 zowel de Tony Award voor de titelrol in Gigi als de Oscar voor beste vrouwelijke hoofdrol in Roman Holiday. Ondertussen was de BNMO volop bezig met het zogeheten 'Project Doorn', oftewel de bouw van veertien bungalows voor veteranengezinnen en een bijbehorend woonoord met 30 aangepaste woningen voor alleenstaande invalide veteranen. Alleen ontbraken daarvoor nog de financiën. Het was BNMO-voorzitter Bib van Lanschot die erin slaagde om op werkbezoek in New York met Audrey een afspraak te maken. "Ik zei: Audrey, je moet ons echt helpen. Ze vond het meteen een uitstekend idee," zou Van Lanschot er in zijn in 1994 verschenen biografie op terugkijken.

'Audrey komt!'

De cover van de Kareoler in oktober 1954 kondigde het met grote letters aan: Audrey komt! Het nummer publiceerde integraal het telegram waarmee Audrey antwoord gaf op een 'charmant brief' die zij van Van Lanschot ontvangen had. 'Ik zou op 1 november voor vijf dagen naar Holland kunnen

komen. Dit is een definitief aanbod. Mijn tijd is gedurende deze periode geheel tot je beschikking", schreef Audrey. Of het nu uit schuldgevoel was voor het foute verleden van haar ouders of vanwege het oorlogsleed dat ze zelf in Nederland aan den lijve had ervaren. Feit is dat ze zich vijf dagen 12 uur per dag inzette om geld op te halen voor de BNMO.

Dat deed ze met galavoorstellingen van haar nieuwe film Sabrina, mode-shows, liefdadigheidsdiners en nog veel meer. Haar bezoek leidde tot chatotische taferelen door de in groten getale opgekomen fans, veelal jonge meisjes. Tussendoor nam ze nog de tijd om samen met haar eerste echtgenoot, filmacteur Mel Ferrer, bij BNMO-secretaris Arie Prins thuis op bezoek te gaan. Na vijf dagen stond de teller op 50.000 gulden, genoeg om in Doorn de grond te kopen waarop het BNMO-Woonoord zou verrijzen.

Audrey Hepburnlaan

Na die eerste keer zou Audrey nog drie keer speciaal voor de BNMO terugkeren. De eerste keer was in 1959 waarbij ze een galafilmvoorstelling van haar nieuwe film, The Nun's Story, zou op luisteren ten bate van de BNMO. De voorstelling werd bijgewoond door koningin Juliana en de twee prinsessen Irene en Beatrix. Audrey mocht op dezelfde dag ook de onthulling verrichten van het naambordje van de naar haar vernoemde laan in Doorn. Dit in aanwezigheid van de eerste bewoners van het BNMO-Woonoord namens wie voorzitter Bib van Lanschot de actrice uitvoerig bedankte voor haar bijdrage aan de totstandkoming van hun woonplek.

Zeven jaar later zou Audrey opnieuw naar Nederland komen voor de BNMO en ook dit keer was er weer een galavoorstelling ten bate van de BNMO, dit keer van de film 'El Greco' die door Mel Ferrer geregisseerd was. Nu was prins Bernhard daarbij aanwezig met wie ze een geanimeerd gesprek had, evenals met enkele leden van de BNMO die ze kort voor de voorstelling ontmoette.

Audrey Hepburn Trofee

Inmiddels had Audrey ingestemd met de instelling van de Audrey Hepburn Trofee, die vanaf 1968 jaarlijks door de BNMO zou worden toegekend aan een sporter of organisatie die zich inzet op het terrein van de gehandicaptensport. Bij het 25-jarig bestaan van de door de BNMO en het MRC opgerichte Nederlandse Invaliden Sportbond (NIS) in 1986 kwam Audrey speciaal naar Nederland om de trofee zelf uit te reiken. Dat jaar won de blinde atleet Joke van Rijswijk. Ze kreeg de trofee uit handen van Audrey in een speciale aflevering van het tv-programma In de Hoofdrol van Mies Bouwman.

Nadat ze de laatste jaren van haar leven actief was geworden voor UNICEF, ging het met Audrey's gezondheid bergafwaarts. In 1992 kwam ze ziek terug van een reis naar Somalië. Het bleek geen virus te zijn, maar kanker in een vergevorderd stadium. In januari 1993 stierf Audrey op nog maar 63-jarige leeftijd in het Zwitserse Bürgenstock waar ze al veertig jaar woonde. Het hoofdbestuur schreef in de Kareoler een In Memoriam met de veelzeggende kop: 'De BNMO heeft een harts-vriendin verloren.' ■

'De waardering die je krijgt, dat is voor

Vraag naar een gebeurtenis in de geschiedenis van de BNMO en Henk Dale heeft er wel een anekdote of een foto bij. Door een zwaar ongeluk tijdens een oefening in 1961 werd hij zelf dienstslachtoffer, maar vanaf dat het beter ging werd hij actief voor de BNMO en bleef dat eigenlijk zijn hele verdere leven. Niet voor niets is hij Lid van Verdienste, een eer die maar zelden wordt toegekend. Hij maakte al veel lustrumvieringen mee en verheugt zich alweer op het komende 80-jarige jubileum.

Een van de persoonlijke hoogtepunten voor Henk Dale (85) is zijn ontmoeting met koningin Beatrix bij het 45-jarig jubileum van de BNMO in 1990. Dale: "Maar het lied dat ik geschreven en gezongen heb bij de viering van het 50-jarig jubileum van de BNMO, was ook een geweldig hoogtepunt." Op YouTube staat een filmpje waarop dat moment vereeuwigd is en dat is geen toeval, want naast zijn activiteiten in het kader van de BNMO heeft Dale altijd twee belangrijke hobby's gehad: films, liefst zelf gemaakt, en zingen. Voor dat laatste richtte hij in 1994 zelf een shantykoor op, waarin hij nog steeds meezingt. "Binnenkort treden we weer in Duitsland op."

Verbrijzelde knie

Dale kwam in 1959 op 'voor zijn nummer' op de Tapijnkazerne in Maastricht. Na zijn opleiding werd hij geleverd bij de Verkenningscompagnie bij het 43ste Pantserinfanteriebataljon in Havelte. "Ik werd bevorderd tot korporaal en commandant van vier verkenningsjeeps. In 1960 ben ik nog zes weken op oefening geweest in het Franse La Courtine, dat was een hele leuke tijd." Maar aan een oefening zes weken voor zijn afzwaaien in maart 1961 in Soest, heeft hij heel wat mindere herinneringen. "We lagen op een dak te observeren en ik realiseerde me niet dat ik op

het randje lag. Dus ik draaide me om en viel zo naar beneden." Door de val van negen meter hoogte liep hij een verbrijzelde rechterknie en pols op. "Ik kwam weer bij bewustzijn in het Militair Hospitaal Oog in Al in Utrecht. De botten staken uit mijn hand en mijn been lag heel raar." Na een half jaar behandeling in het hospitaal volgde een periode van zes maanden in het Militair Revalidatie Centrum in Doorn. "Op 8 november 1962 werd ik wegens gebreken ontslagen uit de militaire dienst. Mijn dienstplicht was een jaar uitgelopen!"

Gipsen corset

Hij had een half jaar geen gevoel meer in zijn handen en zijn pols is lange tijd stijf gebleven. "Mijn knie was kapot

last van rugklachten. "Ik kon op een gegeven moment niet meer lopen. Ze hadden destijds niet naar mijn rug gekeken, maar toen bleek dat ik ook een wervel had gebroken en die drukte steeds meer tegen een zenuw aan. Daar ben ik nog meerdere malen aan geopereerd in het Martini Ziekenhuis. Ik heb nog een jaar lang in een gipsen korset gezeten. Maandenlang gerevalideerd, ik moest zelfs weer leren lopen. Uiteindelijk kwam ik in de WAO terecht. We zijn ook naar een flat verhuisd omdat ik niet meer in de tuin kon werken." Tot op de dag vandaag heeft Dale nog periodes dat zijn rugklachten weer opspelen. "Vorig jaar januari kon ik weer helemaal niks meer, toen heb ik nog een zware operatie gehad."

Hij was getraumatiseerd en vertelde mij dingen die hij zijn familie nooit verteld had

en met lopen was het moeilijk. Maar door de operaties is dat redelijk goed gekomen." Via het volgen van diverse avondstudies slaagde hij er na zijn dienstdienst in om werk te krijgen in de machinebouw op een kantoorfunctie, eerst als werktuigbouwkundig constructeur en later als calculator. Maar in de jaren tachtig kreeg hij steeds meer

Afdeling Groningen

Mede op aanraden van een maatschappelijk werker werd Dale in 1964 al lid van de BNMO-afdeling Groningen. Daardoor ging hij in bezwaar tegen het lage percentage militair invaliditeitspensioen dat hem was toegekend. "Ik heb met hulp van de BNMO om de paar jaar een rekest ingediend om opnieuw

mij een hoogtepunt'

Tineke en Henk Dale.

gekeurd te worden, uiteindelijk zat ik na tien jaar op 60 procent."

In 1971 werd hij als eerste dienstslachtoffer zelf actief in de afdeling Groningen. "Een Indiëveteraan nam me een keer mee naar een vergadering. Ik werd direct gevraagd voor het bestuur." Dat was uniek, want pas in 1976 zou de BNMO niet alleen belangenbehartiger voor militaire oorlogsslachtoffers, maar ook voor dienstslachtoffers worden en werd dat ook aan de naam toegevoegd. "Toen ik in het afdelingsbestuur kwam, zaten er allemaal Indiëgangers in. Maar ik kon het daar prima mee vinden."

Zelfmoord

Dale was maar liefst 42 jaar actief in de afdeling Groningen, onder meer als tweede secretaris, penningmeester en nog tot na zijn tijd in het bestuur als contactpersoon. Aan dat laatste koes-

tert hij dierbare herinneringen. "Ook dat is een hoogtepunt: de waardering die je elke keer krijgt van de BNMO-leden als ik ze bezoek of help." Zijn vrouw Tineke vult aan: "Als hij als contactpersoon bij iemand was geweest, schreef hij gelijk daarna in de auto alles uit over die persoon, zodat hij een volgende keer precies wist van de hoed en de rand. Hij is een Pietje secuur."

Tegelijkertijd zorgde het contactpersonenwerk ook voor een dieptepunt. Dale: "Ik heb heel intensief contact gehad met een Libanonveteraan die zich later van het leven heeft beroofd. Hij was getraumatiseerd en vertelde mij dingen die hij zijn familie nooit verteld had. Hij was pas 39 toen hij zelfmoord pleegde. Ik ben daarna nog jaren naar zijn ouders geweest." Tineke voegt eraan toe: "Hij was het weekend daarvoor nog bij die jongen geweest. Daar heeft hij weken slecht van geslapen."

Shantykoor

Voor al zijn werk voor de BNMO - hij nam ook nog deel aan talloze landelijke commissies - werd Dale in 2013 benoemd tot Lid van Verdienste. Bijzonder, want er zijn maar drie BNMO-leden die deze eretitel mogen dragen. Hoewel hij niet meer actief lid is, volgt hij de BNMO nog altijd op de voet. Onlangs overhandigde hij nog een usb-stick aan algemeen voorzitter Ronald Odenkirchen met veel film- en fotomateriaal van de rijke geschiedenis van de BNMO. Daarnaast blijft hij ook nog steeds actief in het door hem zelf opgerichte shantykoor met optredens in zorgthuizen en bij evenementen. "We zien uit naar het optreden bij het 80-jarig bestaan van de BNMO op 30 augustus. Daarvoor heb ik speciaal een aangepaste en actuele versie gemaakt van het lustrumlied dat ik bij het 50-jarig bestaan geschreven heb!" ■

Door: Jori Schimmel

Veiling voor het goede doel

Tijdens het jubileumfeest op 30 augustus vindt een heuse veiling plaats. In het middagprogramma worden objecten geveild voor het goede doel: een hulphondenopleiding.

Veilingstukken gevraagd

Voor de veiling zijn wij op zoek naar mooie, leuke, bijzondere objecten. Het mag van alles zijn: kunstobjecten, maar ook andere artikelen. Dat bijzondere stoeltje, die mooie schaal, die fles goede wijn, of een rijk gevuld levensmiddelenpakket. Alles is mogelijk. Hoe meer, hoe beter.

Heb jij iets voor de veiling? Het is mogelijk om vooraf een verkoopprijs overeen te komen. Dat zal dan de aanvangsprijs worden voor biedingen. Maar uiteraard is het nóg fijner als de objecten voor de veiling worden geschonken; hoe meer geld er naar het goede doel kan, hoe beter!

Het goede doel

Wie vaker in Doorn bij het Nederlands Veteraneninstituut is, komt ze vast wel eens tegen: hulphonden die hun baasje met PTSS begeleiden. Ook diverse BNMO-leden beschikken over een assistentiehond, zoals ze officieel heten. Een assistentiehond zorgt voor afleiding, structuur en beweging. Bij stress vormt de hond een buffer tussen zijn baas en andere mensen en maakt hij hem wakker bij de eerste signalen van nachtmerries om herbelevingen te stoppen.

Maar voordat een hond in staat is deze signalen op te pakken en hiernaar te handelen is een gedegen opleiding

nodig. En zo'n opleidingstraject is duur. Daarom deze veiling. Zodat in de toekomst nóg meer voormalig geüniformeerden die dit nodig hebben, een assistentiehond kunnen aanvragen. Help je mee? ■

Heb je een object, product of artikel dat je wilt laten veilen voor het goede doel? Mail naar Henk Vogelzang en stuur een foto van het object/artikel mee! henk.vogelzang@gmail.com

Motorrijders eren '80 jaar BNMO'

Daags vóór Nederlandse Veteranendag ging de jaarlijkse tweedaagse veteranenrit van de Stichting Nederlandse Veteranen Motorrijders van start. Vanuit alle windhoeken vertrokken motorgroepen, in totaal zes, met de opdracht: Organiseer ergens een herdenking en een maatschappelijk item.

Groep 'Midden' koos ervoor om op 27 juni Doorn aan te doen, waar zij een bezoek brachten aan de 80-jarige

BNMO. "Afgelopen jaren hebben wij meestal herdenkingen uitgevoerd bij monumenten ter nagedachtenis van collega's die het leven hebben gelaten vanaf de Tweede Wereldoorlog tot op heden", aldus Jerry, een van de organisatoren van groep 'Midden'. "Wij, organisatoren van groep 'Midden' hadden bedacht om ook nog levende collega's met psychische en lichamelijke beperkingen hierbij te gedenken c.q. te eren." De BNMO past in dat verhaal, zo vonden zij.

Om dit te onderstrepen brachten de

veteranen een bloemengroet bij het monument 'de Onverzettelijkheid' van de BNMO. Na dit mooie eerbetoon vervolgden de motorrijders hun weg, richting het Haagse Malieveld waar zij de volgende dag, op Nederlandse Veteranendag, arriveerden. Het kunstwerk 'de Onverzettelijkheid' werd in 1984 door het ministerie van Defensie geschonken aan de BNMO bij de opening van het BNMO-Centrum, en maakt thans onderdeel uit van de Memory Lane van de BNMO op het terrein van het Nederlands Veteraneninstituut. ■

Loop jij mee met de Sunset March?

Het is inmiddels traditie: op de oprichtingsdatum van de BNMO (25 augustus) wordt jaarlijks door de BNMO de Sunset March gelopen. Dit jaar wordt deze mars extra bijzonder. De BNMO bestaat dit jaar 80 jaar en daarom lopen dit jaar op 25 augustus alle vaandeldragers van de BNMO mee. Het belooft een bijzondere mars te worden.

De Oversteek

De Sunset March is sinds 19 oktober 2014 een dagelijks eerbetoon aan de geallieerde militairen, die gevochten hebben voor de vrijheid van Nederland. In Nijmegen is destijds een nieuwe stadsbrug gebouwd met de naam 'de Oversteek', vlakbij het deel van de Waal waar op 20 september 1944 Amerikaanse militairen tijdens operatie Market Garden de Waal zijn overgestoken. Tijdens deze zogeheten 'Waalcrossing' zijn 48 geallieerde militairen omgekomen.

De verlichting van deze brug is heel speciaal. Er staan 48 paren lichtmasten op de brug. Rond het tijdstip van zonsondergang worden deze lichtmasten, paar voor paar, na elkaar ontstoken in het tempo van een trage mars. Iedere avond, als het eerste paar lichtmasten wordt ontstoken, loopt een veteraan de Sunset March mee in het tempo waarin de lichten aangaan.

Met de Sunset March wordt niet alleen herdacht welke offers de Amerikaanse militairen hier op deze plek ver van huis hebben gebracht voor de vrijheid van het Nederlandse volk, maar wordt vooral ook een zichtbare brug gesla-

gen naar alle veteranen die in missies over de hele wereld hebben bijgedragen en nog steeds bijdragen aan vrede en vrijheid.

Eerbetoon

Het eerste paar lichten van 'De Oversteek' springt dagelijks op het exacte tijdstip van zonsondergang aan. Op 25 augustus 2025 is dat tijdstip 21.37 uur. Vanaf dat moment start de mars over de brug, een route van ongeveer 1 kilometer. Aan de overzijde bevindt zich -onderaan de brug, op de Oosterhoutse dijk in Lent- het 'Waalcrossing Monument'. Bij dit monument worden bloemen neergelegd als eerbetoon.

Wie jarig is trakteert! Elke deelnemer op 25 augustus krijgt het boek 'Sunset March' met de ontstaansgeschiedenis, interviews en veel foto's. Dus wil je op de verjaardag van de BNMO meelopen? Meld je dan aan via evenementen@tvo.bnmo.nl. Verdere informatie volgt dan. ■

Scan voor meer info.

De Waalcrossing in 1944

De Waalcrossing vond plaats op 20 september 1944 door de Amerikaanse 82e Luchtlandingsdivisie. Deze actie was onderdeel van Operatie Market Garden en had tot doel de verkeersbrug en de spoorbrug in de spoorlijn Arnhem - Nijmegen te veroveren. Omdat de geallieerden op onverwacht sterke Duitse weerstand stuitten, besloot men de Waal over te steken via het water. Hiervoor moesten er in allerlei canvasboten uit België worden ingevoerd. De oversteek stond aanvankelijk gepland om 08.00 uur, maar moest steeds worden uitgesteld door logistieke problemen waardoor de toevoer van de canvasboten stagneerde. De eerste oversteek vond uiteindelijk plaats om 15.00 uur, met 26 canvasbootjes. Ze werden opgemerkt en beschoten. Tijdens deze aanval kwamen aan geallieerde zijde 48 militairen om het leven, maar het doel werd wel bereikt: 's avonds waren zowel de verkeers- als de spoorbrug in geallieerde handen en was de weg vrij voor het Britse 30e Legerkorps.

Audrey's laatste bezoek?

Zoals te lezen is op pagina 2 en 3 van dit katern was Audrey Hepburn in 1986 voor het laatst op bezoek in Doorn. Maar is dat wel zo? Ondanks dat ze de BNMO bij dat bezoek liet weten van plan te zijn om 'de komende jaren vaker naar Nederland te komen', bleef een terugkeer naar de BNMO uit. In 1988 was ze in Nederland om samen met Paul van Vliet een UNICEF-gala rond de Danny Kaye Award te presenteren dat op tv werd uitgezonden. En dat deed ze daarna elk jaar tot en met 1992. In april 1990 kwam ze terug naar Nederland omdat er een tulp naar haar vernoemd was. Ze maakte van de gelegenheid gebruik om haar hoogbejaarde tante Jacqueline te bezoeken. Voor Huis Doorn reikte ze de naar vernoemde tulp aan haar tante uit. Want daar was Jacqueline als kind opgegroeid toen het nog bezit was van de Van Heemstra's en Audrey's opa en oma er verbleven. Dat zou de allerlaatste keer zijn dat Audrey in Doorn was voordat ze in januari 1993 veel te jong aan kanker overleed.

Audrey in 1986 voor het laatst bij de BNMO samen met erevoorzitter Willem 'Bib' van Lanschot en toenmalig algemeen voorzitter Nic Smit. Foto: Archief BNMO

Kappie in de Kareoler

In het rijtje bekende kunstenaars/acteurs, kortom creatieve mensen, die een bijdrage leverden aan de doelstellingen en het werk van de BNMO mag de naam Marten Toonder niet ontbreken. Wie kent de Nederlandse tekenaar niet van zijn wereldberoemde strip Olivier B. Bommel en Tom Poes? Eind jaren veertig, begin jaren vijftig stelde de Toonder Studio's zonder kosten strips ter beschikking voor de Kareoler. Daarbij ging het overigens niet om de strips van heer Olivier, maar om de wat minder bekende avonturen van Kappie. Deze waren weliswaar bedacht door Toonder zelf, maar de tekst werd geschreven door zijn echtgenote Phiny Dick en de tekeningen waren van Joop Hillenius.

Mocht je ook nog foto's of anekdotes van de BNMO uit de oude doos hebben, laat het ons weten, bel de redactie (06-53510166) of mail naar redactie@kareoler.nl

Kijk ook eens op onze beeldbank op www.bnmo.nl of scan de QR code:

voor jubilerende BNMO

De BNMO mocht zich in een extra grote tent presenteren op het Malieveld. De drukke aanloop werd gestimuleerd door enkele vaandeldragers die de hele dag actief pepermuntjes uitdeelden aan de bezoekers. Foto: Jan Peter Mulder

Voor het hoofdbestuur van de BNMO was Veteranendag een uitstekende dag om te netwerken. Hier is Ronald Odenkirchen in gesprek met veteraan en oud-minister van Binnenlandse en Buitenlandse Zaken Hanke Bruins Slot. Zij is nu generaal-majoor bij de Landmacht en bezocht spontaan de BNMO-stand. Foto: Jan Peter Mulder

Bij de BNMO-tent was er ook ruimte gecreëerd voor de stichting DroneAid Collective die bestaat uit Oekraïners in Nederland die workshops organiseren voor gewonde Oekraïense veteranen die in het MRC gerevalideerd zijn (zie ook pagina 8 en 9). Later dit jaar gaat de BNMO met hen een gezamenlijke workshop organiseren. Foto: Jan Peter Mulder

Het echte feest is natuurlijk op 30 augustus in Doorn waarop groots uitgepakt zal worden. Maar op het Malieveld werd het (champagne-)glas geheven om alvast te proosten op het 80-jarig jubileum van de BNMO. Foto: Jan Peter Mulder

Op naar de jubileumviering

De Veteranendag in Den Haag stond -hoe kan het anders- voor een groot deel in het teken van ons 80-jarig jubileum. Zo was de BNMO dit jaar uitverkoren voor een kort gesprek met koning Willem-Alexander. Robert Konter, diensslachtoffer en Sinaïveteraan, Selma Verstegen, partner van een getraumatiseerde Afghanistan-veteraan en algemeen voorzitter Ronald Odenkirchen voerden dit eervolle gesprek.

Kranslegging in Doorn

De dag voorafgaand aan de Nationale Veteranendag 2025 deed een afvaardiging van de Stichting Nederlandse Veteranen Motorrijders het Nederlands Veteraneninstituut (NLVi) te Doorn aan vanwege het komende jubileum en bestaan van de 80-jarige BNMO. De motorrijders hebben een krans gelegd bij het monument De Onverzettelikheden op een stukje 'Memory Lane' van de BNMO. Dit fraaie werk werd in 1984 door het ministerie van Defensie geschonken aan de BNMO bij de opening van het BNMO-Centrum.

De motorrijders werden onder meer door algemeen voorzitter Ronald Odenkirchen en Louis Hellewegan, medewerker van het NLVi, ontvangen en toegesproken. Vervolgens werd een krans gelegd bij het monument dat de breuk symboliseert als door een handicap een stuk uit het menselijk leven is weggeslagen. De motorrijders vervolgden hun weg om uiteindelijk op zaterdag 28 juni op het Malieveld te arriveren voor Veteranendag, waar ze ook bij de BNMO-tent zijn langs geweest.

Nationale Veteranendag

Zaterdagochtend vroeg waren diverse BNMO'ers onderweg naar het Malieveld in Den Haag. Eenmaal aangekomen stond er een mooie tent, de dag daarvoor al ingericht door ons damesteam Jeannine, Jantine en Joyce. De laatste puntjes worden op de 'i' gezet, vaandels worden in de houder geplaatst en de BNMO-vlag wordt gehesen.

Om 10.30 werd een delegatie van de BNMO verwacht in de Koninklijke Schouwburg voor de officiële opening van Veteranendag 2025. Na afloop was er voor deze gasten een smakelijke lunch in de VIP-locatie.

Rond 13.15 uur mocht algemeen voorzitter Ronald Odenkirchen samen met Selma Stegeman en Robert Konter in gesprek met Zijne Majesteit de Koning Willem Alexander. Een bijzonder en eervol moment. Ook de Minister van Defensie, Ruben Brekelmans, nam de tijd voor een gesprek met de BNMO (zie ook het fotoverslag op pagina 12 en 13). Vervolgens ging het feest door in de stand van de BNMO. Er werd een toast uitgebracht op het 80-jarig jubileum van de BNMO, dat overigens op zaterdag 30 augustus groots zal worden gevierd in Doorn.

Vele belangstellenden hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om zich te laten informeren over de BNMO, mede met dank aan onze dames en vaandelragers! Als hoofdbestuur van

Algemeen voorzitter Ronald Odenkirchen spreekt de motorrijders toe. Foto: Jeannine Jansen

op 30 augustus!

Op Veteranendag werd er alvast geproost op '80 jaar BNMO' in aanloop naar de jubileumviering op 30 augustus. Foto: Jan Peter Mulder

de BNMO kijken wij terug op een mooie, fijne en succesvolle Veteranendag 2025. Wij bedanken de organisatie NLVD en iedereen die deze mooie dag mogelijk heeft gemaakt!

Politiek

Ook in de afgelopen periode heeft onze algemeen voorzitter weer diverse contacten gehad met politici uit de Tweede Kamer. Ook was hij aanwezig bij het debat van de Vaste Tweede Kamer Commissie Defensie over de Veteranennota 2025 (zie ook de rubriek Kort en Bondig op pagina 4-5). Hierbij werd onder meer gesproken over de problematiek rond de Bijzondere Invaliditeits Verhoging (BIV), een nog steeds lopend dossier vanwege de fiscale ongelijkheid. Over de belastingkorting op de BIV heeft het programma Een Vandaag zowel een radio- als een tv-reportage gemaakt, waarbij onder anderen

de BNMO was gevraagd om medewerking. Deze bijdragen zijn terug te zien op onze BNMO-site. Onze algemeen voorzitter heeft hier een uitstekende bijdrage aan mogen geven.

Bondsraad

De Bondsraad van de BNMO, bestaande uit een afvaardiging van alle BNMO-afdelingen en de leden van het hoofdbestuur waren op zaterdag 14 juni 2025 bijeen voor hun reguliere tweejaarlijkse bijeenkomst. Het hoofdbestuur heeft haar Bondsraad o.a. bijgepraat over de stand van zaken met BNMO 2.0, de uitreiking van het draaginsigne voor MOD'ers, het komende 80-jarig jubileum op zaterdag 30 augustus, maar ook over het gevoerde (financieel) beleid 2024. Met dank aan algemeen penningmeester a.i. Renée Wagemans, heeft de Bondsraad decharge verleend aan het hoofdbestuur. Joyce van Assen

gaf namens de projectgroep activiteiten, een beeld van de komende activiteiten. Ook onze dank aan Joyce voor deze mooie toelichting.

Jubileumviering

Het projectteam 'BNMO 80 jaar', met mevrouw Jori Schimmel als projectleider, is volop bezig met de samenstelling en uitwerking van de jubileumviering op zaterdag 30 augustus. Inmiddels hebben alle leden via de mail of per post een uitnodiging mogen ontvangen en kunnen er tot 17 juli 2025 aanmeldingen worden gedaan. Deze dag kent vele mooie en bijzondere elementen en het hoofdbestuur is er trots op om dit te kunnen en mogen aanbieden. Graag verwijs ik naar het jubileumkatern in het hart van deze Ka-reoler en in eerdere edities waar u meer informatie over de programmaonderdelen kunt vinden. ■

Herdenken, herinneren en verwerken

Er is nog ruimte voor activiteiten uit de programmagids. Zoals de programma's die gericht zijn op leden, met of zonder partner, die op de een of andere wijze verbonden zijn (of zich voelen) met het voormalig Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea.

OPD 'Herinneringen aan Indië'

Foto: Archief BNMO

De ervaringen van de oorlog en de massale ontheemding die daarop volgde, duren tot op de dag van vandaag voort. Met het programma OPD 'Herinneringen aan Indië' van **13 - 17 augustus** in Doorn willen wij verbinden, (h)erkennen en ontmoeten. Je kunt kiezen uit dagelijkse activiteiten op het gebied van sport & spel en creativiteit. Ook is er de mogelijkheid om via gesprekken de impact van de ervaringen die je hebt opgedaan in je leven te delen. De herdenkingsdienst vindt plaats op 15 augustus, gevolgd door een officiële herdenking in Den Haag, te bekijken via de televisie.

OPD 'Herdenken Roermond'

Foto: Archief BNMO

In het versterkende programma OPD 'Herdenken Roermond' van **4 - 8 september** kun je dagelijks kiezen uit activiteiten op het gebied van sport & spel, creativiteit en gezondheid. Op zaterdag 6 september wordt een herdenkingsdienst gehouden. Wie wil, kan meedenken over het vormgeven van de herdenking. Doel is om samen met andere leden stil te staan bij de betekenis van deze periode.

Voor leden en partners én voor veteranen van voormalig Nederlands-Indië na 1945 en voormalig Nederlands Nieuw-Guinea na 1945 met hun partners. (FL)

Programma's voor politieleden

De afdeling Politie biedt speciale programma's aan voor politieleden, partners en gezinnen.

Partners: Zorgen voor jezelf

Speciaal voor partners van politieleden met PTSS is er van **19 - 21 november** het programma 'Partners – zorgen voor jezelf' dat gericht is op het vergroten van veerkracht en welbevinden. Dit doen we door aandacht, verbinding en ontmoeten centraal te stellen. De verschillende activiteiten zijn op deze thema's gericht. Je maakt kennis met andere partners en begeleiders. (AD)

Je kunt je voor deze activiteit aanmelden bij n.laarveld@bnmo.nl. Het kan zijn dat er geen plek meer is, dan kom je op de wachtlijst.

Voor deze programma's gelden annuleringsvoorwaarden en een eigen bijdrage van € 22,50 p.p. per dag. Meer info en aanmeldingen via de website www.bnmo.nl of bij de servicedesk van het NLVi: servicedesk@NLveteraneninstituut.nl of 088 334 0050.

Ga mee wandelen, met een riviercruise mee of maak kennis met petanque

Schrijf je in voor (sportieve) activiteiten

Ook na de zomervakantie zijn er nog volop activiteiten, evenals programma's waarvoor je kunt inschrijven. Dus grijp je kans, de activiteiten tellen niet mee voor het 10-dagen criterium!

Petanque

Op **vrijdag 5 september** kun je in Doorn kennis maken met petanque, een wedstrijdvorm van het veel bekendere jeu de boules. De dag is bedoeld voor deelnemers die op zoek zijn naar ontspanning, herkenning en een veilige omgeving om gelijkgestemden te ontmoeten. Petanque is een eenvoudig maar strategisch spel waarbij het doel is om metalen ballen zo dicht mogelijk bij een klein houten balletje te werpen. Het is een sociale sport waarbij iedereen kan deelnemen, of je nu jong of oud bent, pro of beginner. Petanque is een plezierige manier om - liefst in de buitenlucht - actief bezig te zijn en nieuwe mensen te ontmoeten.

Airborne Wandelmars

Op **zaterdag 6 september** zal de Airborne Wandelmars voor de 78e keer georganiseerd worden. Deze herdenkingstocht in het kader van de Slag om Arnhem 1944 vindt elk jaar plaats in Oosterbeek. Je neemt met een groep gelijkgestemden deel aan een mooi wandelevenement. Je kunt individueel meelopen of in de BNMO-groep. We zullen met zijn allen een krans leggen op de begraafplaats. Individuele lopers kunnen kiezen uit 10, 15, 25 of 40 km. Een ideale sportieve activiteit waarbij je ook andere deelnemers kunt leren kennen!

Riviercruise Nu of Nooit

In navolging van de eerdere succesvolle cruisedagen organiseert de stichting Nu of Nooit op **zondag 7 september** weer een riviercruise in samenwerking met de BNMO. Speciaal voor degenen die door of als gevolg van hun geüniformeerde (o.m. defensie, politie, boa, brandweer, ambulance) inzet voor de samenleving fysiek en/of mentaal gewond zijn geraakt en hun 'thuisfront'. Ook nabestaanden van hen die tijdens/door die inzet overleden zijn, kunnen deelnemen. De planning is om in te schepen aan de Uilenkade 100 te Zwijndrecht en via de Oude Maas en diverse havens van Rotterdam terug te varen naar het vertrekpunt via de Noord. Dat weekend staan de jaarlijkse Internationale Havendagen

in Rotterdam op de havenagenda. Dit zorgt veelal voor een interessant spektakel, waar te nemen vanaf het cruiseschip. De inschrijfkosten voor die dag zijn opnieuw heel laag gehouden voor leden van de BNMO en wel € 15,- pp en € 10,- voor -eigen- kinderen (t/m 10 jaar). Dit gereduceerde tarief geldt alleen als je via de BNMO je aanmelding regelt (zie kader).

Aanmelden

Je kunt je voor de activiteiten aanmelden via onze website www.bnmo.nl (klik op Activiteiten) of via het mailadres evenementen@tvo.bnmo.nl. Bij de aanmelding dien je het volgende te vermelden: naam, adres en woonplaats, telefoonnummer, mailadres, lidnummer, dieetwensen, eventueel buddyhulphond (en zo ja, naam vermelden) en bijzonderheden waar we tijdens de activiteit rekening mee moeten houden. Zodra je aanmelding binnen is ontvang je een bevestiging van deelname en dient per omgaande je eigen bijdrage te worden overgemaakt naar IBAN NL22 ABNA 0420127631 o.v.v. de activiteit, je naam en lidnummer. Bij annulering vindt er geen restitutie plaats.

Wat is de RVS?

Op 30 mei organiseerde de BNMO een informatiebijeenkomst in Doorn over de Regeling Volledige Schadevergoeding (RVS). Het was al met al een zeer prettige middag, ook dankzij de vele vragen en suggesties van de aanwezigen (niet alleen over de RVS). Voor de mensen achter de tafel zeer zeker ook een leerzame middag. Met de suggesties gaan we zeker iets doen en we komen er nog op terug. Voor iedereen die er niet bij heeft kunnen zijn, zetten we alles nog eens kort op een rijtje.

De RVS is bedoeld voor militaire oorlogs- en diensslachtoffers die door hun dienstuitoefening lichamelijk of psychisch gewond zijn geraakt en daar nog steeds de gevolgen van ondervinden. De regeling is in feite een aanvulling op de uitkeringen die nu

De voorwaarden

Om voor de regeling in aanmerking te komen moet aan een van de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- U bent beroepsmilitair of reservist geweest die op of na 1 juli 2007 is ontslagen of dienstplichtig geweest waarvan de dienstplicht is geëindigd op of na 1 juli 2007. Er is bij u sprake van invaliditeit met dienstverband en de medische eindtoestand is vastgesteld. Bovendien is een mate van invaliditeit van minimaal 10 procent vereist.

- U bent militair die ontslagen is voor 1 juli 2007 en bij wie sprake is van invaliditeit met dienstverband als gevolg van een inzet tijdens oorlogsomstandigheden of een crisisbeheersingsoperatie. Ook hier moet een medische eindtoestand zijn vastgesteld. Uw aanvraag voor toekenning van een MIP is ingediend op of na 1 juni 2007. Uw invaliditeitspercentage kan ook minder dan 10% zijn.

- Ook nabestaanden van de militair die na of op 1 juli 2007 is overleden en die als gevolg van dat overlijden aanspraak hebben op een voortdurend partner- of wezenpensioen, komen voor de regeling in aanmerking.

Schadeposten

Het hangt er om te beginnen vanaf wat de aard en de ernst is van uw letsel. De schade wordt vastgesteld door een vergelijking te maken tussen uw situatie van nu met invaliditeit en de situatie dat u geen invaliditeit zou hebben opgelopen. Met andere woorden als u gewoon die dingen zou hebben kunnen doen als gezond mens.

Schadeposten die vergoed kunnen worden zijn het verlies aan arbeidsvermogen (minder inkomen als gevolg), minder pensioenopbouw, kosten huishoudelijke hulp, het verlies van zelfwerkzaamheid (bijvoorbeeld werkzaamheden aan uw huis en tuin), medische kosten en reiskosten.

Smartengeld

Of ook smartengeld kan worden vergoed hangt af van de vraag of u naast uw MIP ook de BIV ontvangt. Als u al een BIV ontvangt wordt er normaal gesproken geen smartengeld meer uitgekeerd. Als uw MIP te laag is voor toekenning van een BIV kan er wel recht bestaan op toekenning van smartengeld. ■

Ruim 50 leden waren aanwezig op de bijeenkomst in Doorn.

voor Defensie door het ABP worden verstrekt. Hierbij gaat het om het militair invaliditeitspensioen (MIP), de Bijzondere Invaliditeitsverhoging (BIV) en de verschillende voorzieningen die op grond van de Voorzieningenregeling militaire oorlogs- en diensslachtoffers kunnen worden toegekend. Ook op de voorzieningen en verstrekkingen van bijvoorbeeld gemeente of het UWV moet eerst een beroep worden gedaan voordat een aanvulling volgens de RVS mogelijk is.

Aanleveren kopij

In deze rubriek kunnen alle BNMO-afdelingen kort en bondig hun nieuws melden. Per afdeling geldt een maximum van in totaal 300 woorden zonder foto's en 250 woorden met maximaal twee foto's (in hoge resolutie, minimaal 1 MB). Heeft uw afdeling meer nieuws te melden? Verwijs dan naar uw eigen website. De redactie behoudt zich het recht voor om kopij te redigeren en in te korten.

Deadlines Kareoler 2025

Kareoler 5: Dinsdag 5 augustus

Kareoler 6: Dinsdag 30 september

Kareoler 7: Dinsdag 18 november

Gelderland

Samenstellen activiteitenprogramma

Samen met onze nieuwe coördinator activiteiten zijn wij als tijdelijk bestuur van de afdeling Gelderland met vereende krachten bezig om een mooi en goed activiteitenprogramma samen te stellen, zowel voor jong als oud. De voorbereidingen kennen een langere tijd en vooral ook zorgvuldigheid. Afgelopen juni hebben we een familiereünie georganiseerd in Dieren (zie foto), op 22 juni stond het uitje naar de Eemhof gepland en op 14 september 2025 viert de afdeling het 80-jarig bestaan van de BNMO in Arnhem (uitnodiging volgt). Het hoofdbestuur zal het tijdelijke bestuur van de afdeling Gelderland de komende periode blijven ondersteunen o.a. bij het komen tot een nieuw, definitief bestuur. Via de nieuwsbrief wordt u hierover op de hoogte gehouden.

Als afdeling Gelderland hebben we een mooi team contactpersonen, onder leiding van Jaqy Lobry. Wij nodigen onze leden die belangstelling hebben voor een praatje, van harte uit om contact op te nemen, zodat een afspraak kan worden gemaakt. (Frans Geerlings)

Samen je eigen stokbrood bakken in Dieren. Gezellig en leerzaam!

Noord-Holland

Naar de kwekerij

De activiteitencommissie van Noord-Holland had op vrijdag 16 mei een gezellige dag tussen de planten georganiseerd. Om 11.00 uur werden wij hartelijk ontvangen door Tineke en Judith bij kwekerij Bloemers in Slootdorp. Na de koffie en thee met cake werd de groep rondgeleid door de grote kas met een enorme collectie 1-jarige zomerbloeiers. Van grote bontgekleurde *hanging baskets*, favoriet voor de bloembak de geraniums tot vrolijk perkgoed in alle kleuren van de regenboog. De enthousiaste medewerkers van de kwekerij gaven ons handige verzorgingstips, goede plantinformatie en beantwoordden al onze vragen. Na een lekkere lunchpauze met broodjes namen de medewerkers ons mee naar de buitenafdeling met vaste tuinplanten. Ook daar is genoeg keuze om elke tuin te vullen en plantenliefhebbers blij te maken. Het was een gezellige dag tussen de vrolijke bloeiers en aan het einde van ons bezoek kon iedereen gaan shoppen en kreeg iedereen ook nog een plantcadeau mee naar huis. Compliment aan Tineke en Judith en dank dat zij dit leuke dagje uit voor de BNMO-leden georganiseerd hebben. (Martin en Dana Bierhaalder)

Jubileumviering van de afdeling

Als u dit leest hebben wij op zaterdag 5 juli alvast een voorproefje genomen op het 80-jarig bestaan van de BNMO. Wij hebben het gevierd met een muzikale rondvaart rond Amsterdam met daarbij aan boord een heerlijk dinerbuffet. (Theo Bakker)

Zuid-Holland

Gezellige dagtocht naar de Biesbosch

Op zaterdag 24 mei had het bestuur voor het eerst sinds tijden weer een dagtocht georganiseerd voor de leden van de afdeling Zuid-Holland. Het programma bestond uit een bezoek aan de klompenmakerij Den Dekker in Dussen en een vaartocht door Nationaal Park De Biesbosch. Tussen deze twee bestemmingen werd er geluncht in restaurant De Gouden Leeuw in Terheijden. Voorzitter Bert Dedden had de taak van reisleader op zich genomen omdat Gerrit van Barneveld op het laatste moment, om medische reden, helaas moest afzeggen.

Een behoorlijk aantal leden had zich aangemeld zodat we met een vrijwel volle bus op weg konden. De leden werden opgehaald bij de metrostations De Slinge en Capelse brug. Na zo'n 40 minuten werd de klompenmakerij bereikt waar

we werden ontvangen met koffie en cake. Wat volgde was een interessante en leuke presentatie van de klompenmaker. Daarna was het tijd voor de verplaatsing naar Terheijden voor lunch. Bij die lunch werd ook de traditionele kroket gepresenteerd. Na de lunch volgde de rit naar Drimmelen waar om circa kwart voor drie werd ingescheept voor de vaartocht van twee uur door de Biesbosch. Daarna werd de terugreis aanvaard en werd iedereen weer afgezet op zijn/haar opstapplaats. Hoewel het weer niet optimaal was, kunnen we toch terugkijken op een geslaagde dag. (Wim van den Burg)

Utrecht/ 't Gooi

Boottocht met lunch en diner op 27 augustus

Op woensdag 27 augustus organiseren we een grote boottocht vanaf Drimmelen met heel veel vermaak aan boord en na afloop dineren bij restaurant Schimmel in Woudenberg. Een vaartocht vol natuur, magie en verrassingen! Stap aan boord en laat je betoveren tijdens een unieke vijf uur durende vaartocht door het adembenemende Nationaal Park De Biesbosch. Terwijl we door kronkelende kreken en brede wateren varen, duiken we in de geheimen van dit bijzondere natuurgebied, maar ook op het schip zelf wachten verrassingen die je niet snel zult vergeten. De ervaring begint direct bij ontvangst met een mysterieus welkomstdrankje en een bijpassende lekkernij. Dit is slechts een voorproefje van de betoverende momenten die deze dag in petto heeft. We varen door het hart van De Biesbosch, een uniek gebied met zoetwatergetijden vol weelderige natuur. Onderweg vertelt onze kapitein boeiende verhalen over de flora en fauna en de rijke geschiedenis van dit bijzondere landschap.

Halverwege de tocht staat er een heerlijk scheepslunchbuffet klaar. Maar deze lunch is anders dan anders. Dankzij koud ijs stijgt er mysterieuze rook op waardoor de lunch een magisch tintje krijgt. Terwijl je geniet van de smaken, speelt de mist met het licht en lijkt het alsof je midden in een sprookje zit. Een betoverende ervaring voor iedereen.

We vertrekken om 9.45 uur vanaf het NLVi en zijn om ongeveer 20.30 uur weer terug in Doorn. De drank gaat weer met munten. De kosten voor deze mooie dag zijn € 65,- per persoon voor leden en voor introducees € 85,- per persoon. Wilt u, al dan niet met een partner, hieraan deelnemen dan moet u de bijdrage met het totaalbedrag storten op rek. NL75 ABNA 0628 7951 14 t.n.v. BNMO Zeist met uw lidnummer en uw naam met eventueel een dieet. Uw betaling moet uiterlijk 15 augustus binnen zijn! (Chris Hellings en Seline de Graaf)

Zeeland

Gezinsmiddag 'Strijd om Walcheren'

Foto: Hans den Hollander

Zaterdag 10 mei verzamelden we voor een gezinsmiddag bij een restaurant gelegen tegen de duinen van Valkenisse bij Zoutelande. Deze middag had het thema 'De strijd om Walcheren'.

Voor een deskundige uitleg en gids in het gebied was militair historicus Hans Sakkers uitgenodigd. Na de ontvangst met koffie en gebak gaf Hans d.m.v. een presentatie uitleg van wat er zich hier in november 1944 allemaal heeft afgespeeld. Tevens vertelde hij over de 6 verzetsmensen die in de duinen geëxecuteerd zijn. Na nog een verfrissing ging een deel van het gezelschap, onder leiding van Hans Sakkers, op stap en werd er stil gestaan op gedenkwaardige plaatsen, zoals het gedenkkruis en de tankversperringen. Intussen konden we, wandelend over de hoge duinen, genieten van het formidabele uitzicht over zee en naar Vlissingen. Terug in het restaurant kreeg men een lijst uitgereikt met vragen over wat men gehoord en gezien had. Aangezien iedereen zijn best gedaan had, was er voor iedereen een leuk prijsje. Daarna volgde de BBQ. Dankzij het mooie weer kon de middag niet meer stuk.

Herdenking WOII in Westkapelle

Sinds 1950 houdt de gemeente Kapelle ieder jaar in samenwerking met Comité du Souvenir en de Franse ambassade een officiële herdenking voor de Franse en Marokkaanse militairen die in de oorlog op Zeeuws grondgebied gesneuveld zijn. Dit zijn er zo'n 228. De herdenking vond plaats op 15 mei. Behalve dat de plechtigheid door ambassadeurs, consuls, vertegenwoordigers van de strijdkrachten en veteranen bijgewoond werd, waren wij er als BNMO-afdeling vanuit het bestuur vertegenwoordigd door Adri van Bakel en Hans den Hollander met de BNMO-Banier. Na de Last Post en een minuut stilte werden de volksliederen van Nederland, Frankrijk

en Marokko gespeeld. Daarna werden er kransen gelegd. In een gezamenlijke actie met Zeeuwse veteranen is ook namens de BNMO-afdeling een krans gelegd. (Hans den Hollander)

Agenda:

27 september: Lustrumviering
18 oktober: Contactdag

Limburg

Lustrumfeest

Op zondag 17 augustus vieren wij het 80-jarig bestaan van de BNMO. Het lustrumfeest is bij Kasteel Daelenbroeck in Herkenbosch. Tussen 11.00-11.30 uur ontvangst, daarna opening door de voorzitter met een welkomstwoord, gevolgd door enkele sprekers. Raadsman Sietse Sinnema zal een korte herdenking uitspreken, gevolgd door de kranslegging bij het vaandel door de Gouverneur en de afdelingsvoorzitter. Na de lunch is er een entertainmentprogramma met optredens van: Maastrichter Pipes, Dutch Show Company, Troubadour Har Reinders en Buutereedner Helga Cornelissen. De feestdag wordt met een diner afgesloten.

Limburgse Veteranendag

Zaterdag 14 juni was in Roermond de Limburgse Veteranendag. Deze was gezellig en goed verzorgd. Helaas kon de temperatuur niet geregeld worden, maar voor water werd goed gezorgd. De afdeling was met een stand aanwezig. (Berthy Deneer)

Het verslag met meer foto's staat op de website.

Herdenking Margraten

De herdenking in Margraten werd bijgewoond door de koning, minister-president, minister van Defensie en de Gouverneur. Daarnaast was een indrukwekkende delegatie van geallieerde landen aanwezig. Veel oud-militairen, veteranen en honderden bezoekers betoonden eer aan de gevallen. Na de kranslegging door de koning en andere hoogwaardigheidsbekleders volgde een eregroet met saluutschoten. Aansluitend vlogen vier F-35's in de symbolische 'missing man' formatie over, een eerbetoon aan hen die nooit terugkeerden.

Golfclinic

Zondag 1 juni werd voor de eerste keer een golfclinic georganiseerd. Het was een zeer geslaagde en gezellige middag die afgesloten werd met een goed verzorgd diner.

Agenda:

17 augustus Lustrumfeest in Herkenbosch
17 september Dagtocht in Lottum
5 oktober Musical 'Het Geluk van Limburg' in Kerkrade

Afdeling Politie

Verslag 'Het moet niet gekker worden'

Op donderdag 5 juni werd de indrukwekkende voorstelling 'Het moet niet gekker worden' vertoond door toneelgroep De Piranha's. Deze voorstelling biedt een unieke kans om de uitdagingen in de politieorganisatie rondom stressfactoren te verkennen. Het thema stond volledig in het teken van de spanningen binnen politiewerk en hoe deze doorwerken op het thuisfront. Door middel van drie personages kregen de deelnemers een genuanceerd beeld van het belang van erkenning en wederzijdse steun binnen en buiten de politieorganisatie. De persoonlijke worstelingen van de personages

maakten diepe indruk op de deelnemers, die zich konden identificeren met de situaties die werden geschetst.

De 45 personen die de voorstelling bijwoonden waren medewerkers van verschillende afdelingen binnen de politie en enkele buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's). Deze diversiteit zorgde ervoor dat er tijdens de nabespreking waardevolle inzichten werden gedeeld, waarbij uiteenlopende ervaringen en perspectieven aan bod kwamen. Tijdens de nabespreking kwam het belang van open communicatie en steun tussen collega's, leidinggevenden en familieleden duidelijk naar voren. Het stuk benadrukte dat stressfactoren in politiewerk niet alleen invloed hebben op de direct be-

trokkenen, maar ook op hun sociale omgeving. Het erkennen van deze invloed en het werken aan een cultuur waarin begrip en ondersteuning centraal staan, werd als cruciaal beschouwd. Een van de deelnemers vatte het mooi samen: "Dit is zo'n prachtige, krachtige, emotionele en herkenbare voorstelling. Ik werd vol geraakt. Absoluut een aanrader." (Adrie van Donselaar)

Zelf de voorstelling meemaken? Op donderdag 20 november is er in de middag weer een voorstelling. Informeer of er nog plek is bij Nancy Laarveld: n.laarveld@bnmo.nl ■

Secretariaten van de afdelingen

Noord Nederland

Henk de Jong (waarnemend secretaris), tel.: 06-20822391,
e-mail: h.dejong@bnmo.nl

Friesland

Erik de Wit, e-mail: e.dewit@bnmo.nl

Overijssel

Secretaris, vacant, e-mail: overijssel@bnmo.nl

Gelderland

Mortaza Amiri, tel.: 06-23122712,
e-mail: a.mortaza@bnmo.nl

Utrecht/'t Gooi

Chris Hellinga, tel.: 06-53481297, e-mail: c.s.hellinga@bnmo.nl

Noord-Holland

Theo Bakker (waarnemend secretaris), tel.: 06-53647365,
e-mail: t.bakker@bnmo.nl

Zuid-Holland

Wim van den Burg, tel.: 06-40551361,
e-mail: w.vd.burg@bnmo.nl

Zeeland

Hans den Hollander, tel.: 0118-461113,
e-mail: h.den.hollander@bnmo.nl

Noord-Brabant

Theo Heerkens, tel.: 06-51681951,
e-mail: t.heerkens@bnmo.nl

Limburg

Berthy Deneer-Maassen, tel.: 0475-562436,
e-mail: b.deneer-maassen@bnmo.nl

Politie

Adrie van Donselaar, tel.: 06-40904993,
e-mail: a.van.donselaar@bnmo.nl

In dankbare herinnering

W.M.M. op den Camp	(75)	Geleen
G. Terlage	(94)	Den Helder
A.J. Brood	(83)	Heerhugowaard
H.E.M. Seegers	(80)	Elst
D. van den Adel	(67)	Hansweert
W. Klapwijk	(83)	Rotterdam
S. Kerkstra-Blaauw	(91)	Sneek
G.I. Louwerse-Smit	(85)	Breskens

Welkom bij de BNMO

G.H. Flikkema	Friesland
P.A.M. Belshof	Overijssel
P.C.G. Bossers	Noord-Holland
J.H.C. Barlag	Noord-Holland
A. Beckx	Limburg
K. Hartendorp	Politie
J. Ouwehand	Politie

PTGP

De eerste dagen van de maand mei passeren mij nooit onopgemerkt. Het is de opmaat naar de Dodenherdenking en Bevrijdingsdag, gelardeerd met verhalen, fragmenten en films over het leed dat oorlog heet dat mij telkens weer raakt. Het is een confrontatie met persoonlijke ervaringen door politiewerk. Ondanks mijn PTSS vermijd ik dit alles niet. Het besef dat er vele mensen zijn die door oorlogshandelingen of ander geweld aan PTSS lijden, nuanceert mijn eigen sores. Ik ben niet uniek, maar slechts één van hen. Aan elke geweldssituatie komt een eind. Aan ieder leven komt een eind. Wat doe je met je leven na een diagnose PTSS? Bij de pakken neerzitten of je herpakken? Dat laatste triggert mij, in positieve zin. Hoe doe je dat dan, herpakken? Als ik de verhalen hoor van overlevenden van de grootste oorlogsverschrikkingen die je maar kunt bedenken, die desondanks hun levens weer hebben opgepakt, dan denk ik: 'dat kan en wil ik ook'. Ik hoorde onlangs van een deskundige de term PTGP, wat staat voor Post Traumatische Groei Potentie. Dat raakt me. Met PTGP wordt het menselijke vermogen bedoeld om boven je eigen ellende uit te stijgen om toch nog iets, of zelfs meer, van je verdere leven te maken. Verzilver je je levenservaringen in zingeving of koester je het slachtofferschap en de emolumenten die dat biedt? Ik geloof in het zelfherstellend vermogen van de mens. Dat had ik beslist niet in mijn slechtste dagen. Eerst zien, dan geloven. De praktijk, mijn praktijk, heeft het wel bevestigd. Het gaat niet om zwak of sterk zijn, maar om *willen*. Of je het daadwerkelijk kunt zal de tijd leren. In de symboliek van de Dodenherdenking als levenseinde en Bevrijdingsdag als een nieuw levensbegin, zie ik het afscheid van mijn oude leven, waardoor ik het nieuwe kan omarmen. Van PTSS naar PTGP. Ik gun het ieder slachtoffer van PTSS en diensslachtoffers in het bijzonder. ■

Ad Fundum is diensslachtoffer met PTSS en heeft jarenlang bij de Nationale Politie gewerkt in diverse functies. Ad Fundum verzet zich tegen de wijze waarop binnen het politie(ke)bestel met diensslachtoffers wordt omgegaan. Daarbij is er een grote mate van betrokkenheid bij het wel en wee van lotgenoten en de BNMO.

Overdenking van deze simpele ziel

Is het verliezen van een arm of been tijdens een uitzending voor een officier, in smartengeld, gunstiger dan dat een soldaat deze zou verliezen? Het zit als volgt. Als je letsel oploopt in dienst en daarop wordt afgekeurd, kom je onder

voorwaarden in aanmerking voor een Militair Invaliditeitspensioen (MIP). Het percentage van het MIP wordt via allerlei lastige tabellen bepaald.

Dit percentage bepaalt uiteindelijk hoeveel je maandelijks krijgt uitgekeerd, even los van combinaties met de WIA en andere procedures. Maar hoe wordt betreffend bedrag nu bepaald? Hiervoor kijkt men naar de berekeningsgrondslag. De berekeningsgrondslag is globaal hetgeen wat je van moment van uitval tot een jaar ervoor verdiende. Dit bedrag is natuurlijk behoorlijk verschillend tussen een officier en een soldaat.

Als er een medische eindtoestand is en jouw MIP-percentage heeft een juiste hoogte om ook een Bijzondere Invaliditeitsverhoging (BIV) te ontvangen, dan krijg je de BIV (smartengeld) uitgekeerd. De BIV is wederom een percentage van dezelfde berekeningsgrondslag.

Resumerend: een verloren arm of been (of enig fysiek of lichamelijk letsel) levert een officier beduidend meer op dan een soldaat, als het gaat over smartengeld. De politiek zegt dat ons smartengeld afdoende is, maar als er binnen de regeling al zoveel discrepantie is, waar zit dan de gelijkwaardigheid? ■

BNMO-lid Ymo Hartzema diende van 1993 tot 2011 bij de Koninklijke Landmacht. Hij werd twee keer uitgezonden naar Bosnië en één keer naar Afghanistan. Hij is gescheiden en trotse vader van een 9-jarige zoon. De drievoudig veteraan maakt zicht druk om onrechtvaardigheid en zal hier altijd tegen strijden.

Veteranen staan op voor onze vrijheid.

**Daarom wil Vfonds jullie
lof en waardering geven.**

Wij steunen verschillende initiatieven van organisaties die zich inzetten voor en met veteranen en hebben een speciale regeling voor de ondersteuning van reünies. Bekijk ze op vfonds.nl.